

Πληροφοριακή παιδεία σε 7 βήματα: ένας κύκλος μαθημάτων ηλεκτρονικής μάθησης

Henri Shoemaker, Bibliothek Almelo

Πληροφοριακή παιδεία

Η πληροφοριακή παιδεία είναι ένα σύνολο ικανοτήτων, που απαιτούν τα φυσικά πρόσωπα να «αναγνωρίζουν πότε χρειάζεται η πληροφορία και να έχουν την ικανότητα να εντοπίζουν, αξιολογούν και χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις πληροφορίες που χρειάζονται».

American Library Association Presidential Committee on Information Literacy. Final Report. Chicago: American Library Association Information, 1989 (Αμερικανική Ένωση Βιβλιοθηκών. Προεδρική Επιτροπή για την Πληροφοριακή Παιδεία. Τελική έκθεση).

Σε αυτό τον ορισμό για την πληροφοριακή παιδεία αναφέρεται ότι τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να είναι ικανά να **εντοπίζουν, αξιολογούν και χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις πληροφορίες που χρειάζονται**.

Οι βιβλιοθήκες και οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να βοηθούν τα φυσικά πρόσωπα να μαθαίνουν πώς να βρίσκουν και να χρησιμοποιούν την πληροφορία. Να βοηθούν τους ανθρώπους να αποκτούν πληροφοριακή παιδεία.

Η πληροφοριακή παιδεία σε 7 βήματα

Ένα χρήσιμο εργαλείο για την πληροφοριακή παιδεία είναι ο Ολλανδικός κύκλος μαθημάτων ηλεκτρονικής μάθησης για ενηλίκους: **Πληροφοριακή παιδεία σε 7 βήματα**.

Αυτός ο κύκλος μαθημάτων παρέχει την ευκαιρία στις δημόσιες βιβλιοθήκες να εμπλέκονται σε κάτι που κάνουν καλά: να δείχνουν στους ανθρώπους τον τρόπο για τη σωστή πληροφόρηση.

Ανάπτυξη

Ο κύκλος μαθημάτων αναπτύχθηκε από την Ολλανδική Ένωση Δημοσίων Βιβλιοθηκών (VOB) και το Εθνικό Κέντρο για την Καινοτομία στην Εκπαίδευση και την Κατάρτιση στην Ολλανδία (CINOP) και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ισοδύναμο έργο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης). Αυτά είναι προγράμματα που βοηθούν τους ανθρώπους να βελτιώσουν τις θέσεις τους στην αγορά εργασίας.

Πιλοτικό πρόγραμμα

Ένας νέος κύκλος μαθημάτων χρειάζεται να δοκιμαστεί.

Μεταξύ Ιανουαρίου και Απριλίου 2004 ένα πιλοτικό πρόγραμμα οργανώθηκε στις δημόσιες βιβλιοθήκες των Ολλανδικών πόλεων Almelo, Apeldoorn, Rotterdam και Tilburg. Στο πιλοτικό πρόγραμμα πήραν μέρος 80 μαθητές.

Αφού ζητήθηκε από μαθητές και δασκάλους να πουν τη γνώμη τους, κατέληξαν στο παρακάτω συμπέρασμα:

- Ο κύκλος μαθημάτων εκπλήρωσε το σκοπό του και βοήθησε να γίνουν οι άνθρωποι περισσότερο πληροφοριακά εγγράμματοι.

Κύκλος μαθημάτων κατάρτισης για βιβλιοθηκονόμους

Για να ενημερώνονται οι βιβλιοθηκονόμοι για την ηλεκτρονική μάθηση και πώς να χρησιμοποιούν αυτό τον κύκλο μαθημάτων στη βιβλιοθήκη τους, αναπτύχθηκε ένας ειδικός κύκλος μαθημάτων κατάρτισης.

Μέχρι τώρα περίπου 30 βιβλιοθηκονόμοι έχουν λάβει μέρος σε αυτό τον κύκλο μαθημάτων και είναι σε θέση να τον χρησιμοποιούν στη βιβλιοθήκη τους.

Ομάδες στόχοι

Ο κύκλος μαθημάτων σχεδιάστηκε ειδικά για ενήλικους, οι οποίοι ίσως έχουν δυσκολίες να βρουν καλές και αξιόπιστες πληροφορίες.

Στη δημόσια βιβλιοθήκη του Almelo έχω εργαστεί με τις ακόλουθες ομάδες:

- Ξένοι μαθητές στο Κέντρο Κατάρτισης για εκπαίδευση ενηλίκων (ROC),
- Γυναίκες που διέκοψαν την καριέρα τους,
- Χρήστες βιβλιοθήκης που παρακολούθησαν ένα κύκλο μαθημάτων για το διαδίκτυο στη βιβλιοθήκη.

Απαιτούμενες δεξιότητες

Πρώτο: Οι μαθητές χρειάζεται να έχουν παιδεία χρήσης υπολογιστών.

Είναι ουσιαστική η βασική γνώση υπολογιστών.

Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν πώς να δουλεύουν με τα Windows, το Word και το διαδίκτυο, αλλά δεν χρειάζεται να είναι ειδικοί στους υπολογιστές.

Δεύτερο: Είναι απαραίτητες οι δεξιότητες χρήσης της Ολλανδικής γλώσσας. Οι μαθητές πρέπει να είναι ικανοί να διαβάζουν και να γράφουν με ευκολία Ολλανδικά κείμενα.

Τα 7 βήματα

Η μέθοδος των επτά βημάτων βασίζεται στη μέθοδο The big 6, που χρησιμοποιείται στις ΗΠΑ και ταυτόχρονα σε πολλές άλλες χώρες. Μπορώ να συστήσω τον ιστοτόπο τους (<http://www.big6.org>) με πολλά χρήσιμα παραδείγματα για προγράμματα πληροφοριακής παιδείας.

Βήμα 1: Η Ερώτηση

Πρώτα οι μαθητές μαθαίνουν πώς να ορίζουν το «πληροφοριακό πρόβλημά» τους. Πριν αρχίσουν την έρευνα, είναι πολύ σημαντικό να γράφουν μια ή πιο πολλές ερωτήσεις σχετικές με το θέμα.

Βήμα 2: Πηγές πληροφόρησης

Στο βήμα 2 οι μαθητές μαθαίνουν για τρεις πηγές πληροφόρησης που μπορούν να χρησιμοποιούν: *έντυπες πηγές:* βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά κ.λπ.

Οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης: τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο, βάσεις δεδομένων, CD-ROM, DVD κ.λπ.

Και μια πολύ σπουδαία πηγή: *Άνθρωποι:* οικογένεια, φίλοι, ειδικοί (βιβλιοθηκονόμοι).

Βήμα 3: Έρευνα

Αυτό το βήμα είναι σχετικό με τον τρόπο έρευνας. Μαθαίνουν πώς να βρίσκουν πληροφορίες, χρησιμοποιώντας τις πηγές που αναφέρονται στο βήμα 2.

Βήμα 4: Εξαγωγή σχετικών πληροφοριών

Δεν μπορείς να χρησιμοποιήσεις όλες τις πληροφορίες που έχεις βρει. Επομένως, οι μαθητές μαθαίνουν στο βήμα αυτό πώς να αποσπούν τις σχετικές πληροφορίες.

Βήμα 5: Μελέτη (να διαβάσεις, να ακούσεις και να δεις την πληροφορία)

Οι μαθητές μαθαίνουν, για παράδειγμα, πώς να ξεχωρίζουν τα κύρια θέματα από τα δευτερεύοντα.

Βήμα 6: Παρουσίαση της πληροφορίας

Το βήμα 6 αναφέρεται στην παρουσίαση και δημοσιοποίηση της πληροφορίας: για παράδειγμα πώς να συντάξεις μια εργασία.

Βήμα 7: Αποτίμηση (ξανακοίταγμα)

Στο βήμα 7 μαθαίνουν ότι είναι σημαντικό να κοιτάζουν πίσω σε αυτό που έκαναν:

Τί πήγε καλά, τί πήγε λάθος;

Να μαθαίνεις από τα λάθη σου!

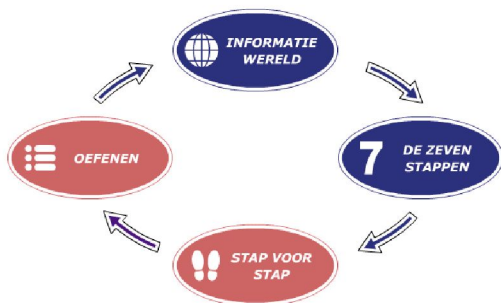
Ο κύκλος μαθημάτων

Χρησιμοποιούμε το λογότυπο της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης: είναι η πλατφόρμα GO της οργάνωσης της βιβλιοθήκης.

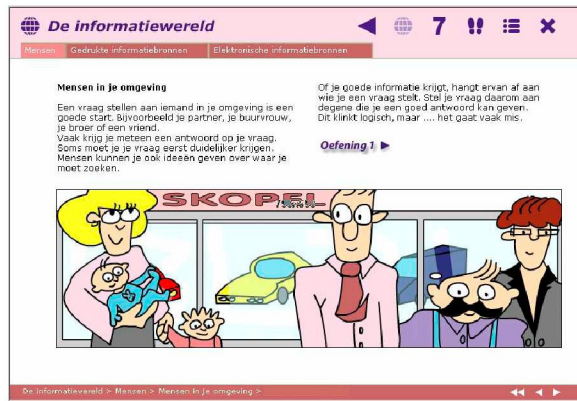
Κάθε μαθητής παίρνει ένα όνομα χρήστη και ένα κωδικό χρήστη. Μόνο οι μαθητές και ο δάσκαλος έχουν πρόσβαση στον κύκλο μαθημάτων: είναι ένα κλειστό περιβάλλον.

Ο πλήρης κύκλος μαθημάτων διαρκεί 6-8 εβδομάδες. Υπάρχουν 3 έως 5 ομαδικά μαθήματα στη βιβλιοθήκη. Κατά τη διάρκεια των πρώτων μαθημάτων οι μαθητές μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν τον κύκλο μαθημάτων. Στο διάστημα από το ένα μάθημα στην τάξη μέχρι το επόμενο, οι μαθητές εργάζονται στο σπίτι και στο σχολείο. Επικοινωνούν με το δάσκαλο ή άλλους μαθητές, χρησιμοποιώντας το φόρουμ του κύκλου μαθημάτων.

Ο κύκλος μαθημάτων Πληροφοριακή Παιδεία σε 7 βήματα περιέχει τέσσερις ενότητες:

Ο κόσμος της πληροφορίας (Informatie wereld)

Στην ενότητα αυτή οι μαθητές μαθαίνουν για τρεις σημαντικές πηγές πληροφόρησης:

1. *Άνθρωποι*: ρωτούν ένα φίλο, την οικογένεια, τον γείτονα, ένα ειδικό: τον βιβλιοθηκονόμο.
2. *Έντυπες πηγές πληροφόρησης* (βιβλία, φυλλάδια, εφημερίδες, περιοδικά).
3. *Ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης* (διαδίκτυο, βάσεις δεδομένων, DVD, CD-ROM, ραδιόφωνο, τηλεόραση).

Τα επτά βήματα

Αυτό είναι το πιο σημαντικό τμήμα του κύκλου μαθημάτων.

Χρησιμοποιώντας τα επτά βήματα, οι μαθητές μαθαίνουν πώς να βρουν καλές και χρήσιμες πληροφορίες. Για κάθε βήμα παρέχονται επεξηγήσεις με παραδείγματα και ασκήσεις.

Τα βέλη στην πιο πάνω εικόνα σημαίνουν ότι ενόσω οι μαθητές εργάζονται με τα 7 βήματα, μερικές φορές πρέπει να πάνε ένα βήμα πίσω. Ένα παράδειγμα:

Αν ένας μαθητής δεν μπορεί να βρει πληροφορίες στο βήμα 3, πρέπει να είναι έξυπνος για να πάει πίσω στο βήμα 2 και να επιλέξει μίαν άλλη πηγή πληροφόρησης ή να αλλάξει την ερώτηση στο βήμα 1.

Βήμα - βήμα (Stap voor stap):

Στην ενότητα βήμα – βήμα, οι μαθητές συστήνονται σε 6 ανθρώπους που ψάχνουν για πληροφορίες. Οι μαθητές τούς ακολουθούν στην επίλυση του ερωτήματός τους.

Ένα παράδειγμα:

Η Soraya και η 14χρονη κόρη της Susan έχουν μια συζήτηση για το χαρτζιλίκι. Η Susan χρειάζεται πιο πολλά. Η Soraya αποφασίζει να αναζητήσει πληροφορίες για το θέμα «χαρτζιλίκι». Συζητά με φίλους που έχουν παιδιά. Ερευνά στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας τον ιστοτόπο των Ολλανδικών δημοσίων βιβλιοθηκών. Βρίσκει ένα χρήσιμο ιστοτόπο. Εδώ βρίσκει τον τίτλο ενός φυλλαδίου, που ονομάζεται οδηγός χρημάτων για μαθητές. Η Soraya επισκέπτεται την τοπική βιβλιοθήκη και δανείζεται αυτό το βιβλίο.

Μια καλή ερώτηση θα μπορούσε να είναι:

Ποιό είναι το λογικό ποσό για χαρτζιλίκι για ένα 14χρονο κορίτσι;

Χρησιμοποιώντας αυτό το τμήμα του κύκλου μαθημάτων, οι μαθητές μαθαίνουν πώς να ψάχνουν πληροφορίες με τη μέθοδο των 7 βημάτων. Μετά από αυτό, ο μαθητής είναι αρκετά ικανός να επισκεφτεί την επόμενη ενότητα (Ασκήσεις).

Ασκήσεις (Oefenen)

Με τη συμβουλή του δασκάλου, οι μαθητές πρέπει να παραδώσουν κάποιες ασκήσεις. Υπάρχουν 20 περιπτώσεις / ερωτήσεις, από τις οποίες οι μαθητές μπορούν να διαλέξουν.

Ο μαθητής συμπληρώνει μια φόρμα πληροφοριών (στο Word), βασισμένη στα 7 βήματα.

Oefening 3: Marjan zoekt een baan

Marjan is 32 jaar, woont in Deventer, is getrouwd met Nico en heeft 2 kinderen (een jongen van 10 en een meisje van 7 jaar). Ze wil graag weer gaan werken en zoekt een parttime baan als secretaresse op een kantoor of als verkoopster in een winkel. Ze heeft een paar jaar niet gewerkt, is wel vertrouwd met de computer. Ze werkt het liefst in Deventer zelf, maar is bereid om max. 20 km te reizen, bijvoorbeeld naar Apeldoorn.

Help Marjan bij het zoeken naar 3 mogelijke banen in Deventer of Apeldoorn.

Stap 1   **Wat is je vraag?**

Wat moet je weten?

Waarvoor heb je het nodig?

Wanneer heb je het nodig?

Αυτό είναι ένα παράδειγμα για μια από τις 20 ασκήσεις:

Η Marjan ψάχνει για δουλειά

Η Marjan είναι 32 ετών, ζεί στο Deventer, είναι παντρεμένη με τον Nico και έχει 2 παιδιά. Αναζητά εργασία με μερική απασχόληση ως γραμματέας σε γραφείο ή πωλήτρια σε κατάστημα. Δεν έχει εργαστεί για μερικά χρόνια. Η εργασία πρέπει να είναι στα περίχωρα της πόλης όπου κατοικεί. Είναι προετοιμασμένη να ταξιδεύει περίπου 20 χλμ.

Βοηθείστε την να βρει 3 επαγγέλματα που της ταιριάζουν.

Μια καλή ερώτηση θα μπορούσε να είναι:

Η Marjan ψάχνει για εργασία με μερική απασχόληση ως γραμματέας ή πωλήτρια σε κατάστημα στο Deventer ή στα περίχωρα. Είναι προετοιμασμένη να ταξιδεύει 20 χλμ.

Τελική άσκηση

Στην άσκηση αυτή οι μαθητές δείχνουν ότι είναι ικανοί να επιλύσουν ένα θέμα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο των 7 βημάτων.